

בס"ג

רענני נחמן מברסלב

שמע

טוב להגיד ולשיר

נְיַהֲנֵה נְיַחֲמֵה נְיַחֲמֵה מְאוּמָן

לזכות לכול הישועות

רבנו נחמן מברסלב

פירושים על חג "פסח"

א

עקר הגאולה של יציאת מצרים ועקר הנסים ונפלאות שהיו אז, ששדד המערכה ובטל הטבע וגלה השגחתו יתברך בעולם, הכל נמשך מבחינת קץ האחרון, הינו מאור ההשגחה שתתגלה לעתיד, כי אז תתבטל הטבע לגמרי. וזה בחינת שבת, שהוא עלמא דאתי, שבלו שבת, שמשם ממשיך השם יתברך בביכול אור ההשגחה בנ"ל. ועל-כן גם פסח נקרא שבת, כמו שנאמר "ממחרת השבת", כי עקר תקף הנס של פסח נמשך משבת. ועל-כן קורין לשבת שלפני פסח שבת הגדול, על שם הנס, כי כל הנסים של יציאת מצרים, שנקראים 'גדולות' כמבאר בפנים, הכל נמשך משבת (הלכות נטילת-ידיים שחרית – הלכה ב, אות ז).

ב

עקר בדיקת החמץ ובעורו הוא, שצריכין לבער כל הסברות הזרות הנמשכין מבחינת חכמת הטבע, ולידע בידיעה שלמה שהכל מתנהג רק בהשגחה לבד, ועל-ידי זה מתבטלין כל הגליות וכל החשכות, כי בשנתגלה השגחתו יתברך בעולם אזי אין שום השך כלל, כי עקר האור הוא השם יתברך, ואזי לילה כיום יאיר, כמו שיהיה לעתיד, בחינת 'והיה לעת ערב יהיה אור'. ועל-כן הלילה של בדיקת חמץ, בטול הטבע, קרא התנא 'אור לארבעה עשר' אור דיקא (הלכות נטילת-ידיים שחרית – הלכה ב, אות ח).

ג

על-ידי שנוהרין מחמץ שבעת ימים ואוכלין מצה, על-ידי זה נתגלה הדעת של אמונת ההשגחה, עד שיודעין באמת שגם הטבע בעצמה שהוא בחינת חמץ מתנהגת רק בהשגחתו יתברך לבד, כי השם יתברך ברא הכל ומנהיג ברצונו את הכל, ועל-כן אחר-כך התר לאכל חמץ גם-כן (הלכות נטילת-ידיים שחרית – הלכה ב, אות יב).

פסח ספירה אות ד עקר מפלת מצרים היה בשעת קריעת ים-סוף, כי אז האיר השם יתברך השגחתו עלינו באור והתגלות גדול מאד, עד שכל הסטרא-אחרא שאחיותה מבחינת הטבע נכנע ונתבטל מאד, וכלם נבהלו אז, כמו שנאמר: "אז נבהלו

אלופי אדום וכו'". כי קריעת ים-סוף הוא בשני בחינות: שנבקע ים החכמה שלמעלה ונתגלה הדעת שהוא בחינת השגחה, כי זה עקר הדעת, ועל-ידי זה בעצמו נבקע הים שלמטה, וכל הרשעים והסטרא-אחרא שהם כים נגרש, כלם נבקעו ונשברו ונתבטלו, וישראל עברו בתוך הים ביבשה, וכל זה על-ידי התגלות אור השגחתו, ואז נתגלה שבאמת גם הטבע בעצמה היא גם-כן השגחה. ועל-כן אחר שביעי של פסח וקריעת ים-סוף התר החמץ (הלכות נטילת-ידיים שחרית – הלכה ב, אות יג).

ה

על-ידי שאלת "מה נשתנה" בליל-פסח, והאב משיב לו "עבדים היינו וכו', ומספר לו כל הנסים שעשה השם יתברך עמנו בהוציאנו ממצרים על-ידי שגלה השגחתו יתברך בעולם, בזה מכניעין ומבטלין כל הקשיות של המחקרים הנמשכים מחכמת הטבע, כי על-ידי קשיא זו נתגלה ההשגחה, ונתבטל לגמרי כל הקשיות שלהם. ועל-ידי שאלת הארבעה בנים, שהם נגד ארבע מלכיות דקדושה כמובא, על-ידי זה נכנעים ונתבטלין כל הארבע מלכיות דסטרא-אחרא, שאחיותה מבחינת חכמת הטבע (הלכות נטילת-ידיים שחרית – הלכה ב, אות יד).

ו

היין של ארבע כוסות הוא כי אז נתגלה ההשגחה, כגזבר לעיל, ואז היין בקדושה, ונתרומם הדעת על-ידו, בבחינת 'זכה נעשה ראש' ובבחינת יין המשמת, ויכולין לדבר ולספר ביציאת מצרים על-ידי היין הזה. וזה בחינת: אין אומרים שיר אלא על היין, כי כל הנסים נעשין על-ידי שהשם יתברך ממשיך השגחה מסוף העולם, בחינת עלמא דאתי, ואז יתער שיר בעלמא, ומשם נמשכין כל השירות שבעולם הזה. ועל-כן אומרים השיר על היין, כי אז נכלל היין בקדושה, בבחינת הדעת של השגחה, שהוא בחינת עלמא דאתי, שהוא בעצמו בחינת יין המשמת, כידוע (עיין אכילה, אות ט). ועל-ידי הארבע כוסות נכנעין כל הגליות של הארבע מלכיות, שיניקתם מבחינת הטבע (הלכות נטילת-ידיים שחרית – הלכה ב, אות טז).

על-ידי הנפת עמר שעורים, על-ידי-זה מקשרין כל בחינות המקום לבחינת למעלה מן המקום, ועל-ידי-זה דיקא מזככין עצמן מטמאת מצרים, כמבאר בפנים. ועל-ידי ספירת העמר שסופרין אחר-כך מקשרין הזמן לבחינת למעלה מהזמן, ועל-ידי-זה נתמלא הלבנה מפגימתה, בבחינת "והיה אור הלבנה כאור החמה וכו'" (הלכות ציצית - הלכה ג, אות יז).

ח

עקר הכנעת הרוח גבוה בחינת גאות הוא על-ידי חדושי-תורה אמתיים, שהם בחינת רוח אלקים וכו'. ועל-כן בפסח, שלא זכינו עדין לקבלת התורה, צריכין לזהר מאד מחמץ, שיש בו אחיזת הרוח ואויר של עולם הזה ביותר, שעל-ידי-זה עולה בנפיקה, כי אז נאחז בהחמץ רוח הטמאה שהוא רוח גבוה, מחמת שעדין לא קבלנו התורה, שהוא הכנעתו כנ"ל, ועל-כן החמץ אז הוא בבחינת גאות ורוח גבוה, ואסור לאכלו אז, וצריכין לאכל מצה, שהוא בחינת התנוצצות המחין וכו' שזוכין על-ידי ראית פני הצדיק, שעל-ידי-זה זוכין לענוה אמתית; ועל-כן נקראת לחם עני'. ועל-כן אחר קריעת ים-סוף, שאז נמשך הארת קבלת התורה, כמבאר בפנים, אז התר החמץ, כי על-ידי התורה יכולין להכניע הרוח גבוה ולזכות שתהיה האכילה בחינת ענוה אמתית, שהיא עקר החיים בחינת חיים נצחיים (כמבואר בפנים), שזהו עקר תקון קדשת האכילה (הלכות תפילין - הלכה ו, אות יב, ועיין אכילה אות 1).

ט

מחין דקטנות אינם ענוה כלל, רק מעקמין הלב מהשם יתברך, וצריכין לזהר מזה מאד מאד, בפרט בתחלת ההתקרבות. וזה בחינת אסור חמץ בפסח, כמבאר בפנים (הלכות תפילין - הלכה ו, אות לא; ועיין גאווה וענוה אות ז).

י

עקר הטהרה מזהמת מצרים הוא לטהר עצמנו מפנים הברית, שהוא פנים הדעת. ועקר הטהרה מפנים הברית הוא על-ידי טהרת המחשבה, לשמור את עצמו מעתה על-כל-פנים לכל תצא מחשבתו אל החוץ; ואפלו אם כבר יצאה, חס ושלום, אף-על-פי-כן בידו להטותה בכל פעם לדרך הישר על-ידי שיחשב מחשבה אחרת לטובה, ואז ממילא תדחה מחשבתו החיצונה וכל ההרהורים, כי אי אפשר שיהיו שני מחשבות ביחד בשום אופן.

וצריכין לזכר זאת היטב בכל פעם ולזהר מזה מאד מתחלת היום עד סופו, לבלי להתחיל להניח לכנס מחשבה רעה במחו חסו-שלום, ואם כבר נכנסה חסו-שלום, ידחה אותה כנ"ל, כי המחשבה היא בבחינת עמר ומדה, שאין שני מחשבות יכולין לכנס בפעם אחד. וזה כל ענין מצות ספירת העמר, כמבאר בפנים (הלכות תפילין - הלכה ו, אות לב).

יא

כל ימי הספירה מבררין ברורין על-ידי קדשת המחשבה, שממשיכין על-ידי ספירת העמר הנ"ל. ועקר הברור הוא בבחינת השבע מדות, כי המחשבות חולפין ועוברין על האדם כפי המדות שאוחזו בהם, עד שביום ל"ג בעמר נחשב כאלו נגמר הברור, מטעם המבאר בפנים. ואז נעשה בחינת גל ומחצה המפסיק בין הקדשה והספרא-אחרא, שלא תקרב עוד בערמומיתה להכניס מחשבות רעות במח, חס ושלום, שזה בחינת הגל שנעשה בין יעקב ללבן, בחינת "עד הגל הזה". וכל זה בכח הצדיקים הגדולים, שהם בחינת התנוצצות משיח, שזה בחינת רשב"י שנסתלק אז (הלכות תפילין - הלכה ו, אות לה, ועיין פנים).

יב

מצה הוא בחינת מון, בחינת השגחה, כי נאפית בחפזון, בלי רבוי תחבולות להחמין ולהטעים העסה, שזה בחינת בטחון בהשגחתו יתברך לבד בלי שום עסק ומלאכה, בחינת "וגם צדה לא עשו להם". אבל חמץ הוא בחינת טבע, בחינת השתדלות אחר הפרנסה על-ידי מלאכה ועסק; ומשם אחיזת הספרא-אחרא של תאות ממוז, עד שבאים לידי גזל ועשק על-ידי רבוי תאות ממוז, שזה בחינת חמץ, בחינת "מפך מעול וחומץ". ועקר אחיזת הטבע, בחינת חמץ, הוא מדינים, כידוע. אבל בשממתיקים הדינים בשלמות, אזי מתהפך מדת הדין לרחמים, ואז נכלל הטבע בהשגחה, כי זוכין לאמונה שלמה, שגם הנהגת הטבע היא רק בהשגחתו יתברך, וכל הפרנסה והמזון נמשך להאדם רק בהשגחתו יתברך, "כי לא ממוצא וממערב וכו'", ומה שצריכין איזה עסק והשתדלות, זהו מדרכי נפלאותיו יתברך שאי אפשר להבין. כי השם יתברך שפרא את כל העולם מאין ליש, הוא יכול להצמיח ולגדל התבואה ואילנות בלי נטיעת וזריעת האדם; רק שפך רצונו יתברך, שהאדם יעשה איזה עסק בשביל גדול התבואה והאילן, וכן ישעשה איזה עסק ומשאומתן בשביל פרנסה, אבל בודאי הכל ברצונו יתברך ובהשגחתו לבד. וכשזוכין להאמין בזה, אז גם העסק שעסקין במשאומתן ומלאכה הוא בקדשה גדולה,

בבחינת משאומתן באמונה, בחינת 'שוב תורה עם דרך ארץ'. וזה בחינת אסור החמץ בפסח, עד אחר קריעת ים סוף או התר החמץ, עד שבשבעות מקריבין שתי הלחם מחמץ כל זה סובב והולך על ענין הנזכר לעיל, כמבאר בפנים (ברכת השחר – הלכה ה, אותיות יב יג).

יז

בשבעות עולין עד שרש הרצון, ועל ידי זה נתהפך גם חכמת הטבע לרצון, על ידי התגברות התגלות הרצון שנתגלה אז, שהכל מתנהג רק ברצונו יתברך. ועקר יניקת חכמת הטבע הוא מלשון תרגום. ובשבעות נתגלה הרצון כל-כף, עד שגם לשון תרגום, שרש חכמת הטבע, נכלל בקדשה. ועל-כן אומרים אז 'אקדמות', שהוא שבח גדול ונורא, בלשון תרגום דיקא, כי זה עקר שלמות התגלות הרצון (ענין קדיש – הלכה א).

יח

קריעת ים סוף הוא בחינה שנתגלה אז היסוד החכמה, וכל מים הזידונים נתגרשו ולא יכלו לשלט על ישראל, הינו שכל החטאים והעונות והפגמים, שהם בחינת מים הזידונים, לא יכלו לשלט אז על ישראל מחמת התגלות הדעת של התגלות אלקותו יתברך שנתגלה אז מאד, כמאמר רבותינו ז"ל, שעל ידי זה נצולין ישראל מעונות; וכל זה על ידי שנבקע אז יסוד החכמה דקדשה. ומחמת שמבחינת יסוד החכמה הנ"ל, משם נמשך הפרנסה, כמבאר בפנים, על-כן אמרו רבותינו ז"ל: קשיין מזונותיו של אדם בקריעת ים סוף, כי משם נמשך הפרנסה (ק"ש – הלכה ג, אות ו).

כ

עקר יציאת מצרים היא בחינת שבירת תאוות ממון, ולזכות לתקון העשירות דקדשה. וזה כל בחינת הקרבן-פסח, ועל-כן בפסח נתתקן תאוות ממון (הלכות תפלה – הלכה ד, אות יז).

כא

בפסח היתה הגאולה רק על ידי אתערותא דלעלא, כי לא קבלו עדין את התורה. על-כן, אף-על-פי שמקבלין אז המחין בהארה גדולה מאד, כמבאר בפניות, אבל לא זכו עדין לקבל אור הכתר, שהוא בחינת המסדר והמישב את המחין, שעקר תקונו על ידי עשיית מצות ומעשים טובים הרבה בשמחה. ועל-כן אסור אז החמץ באסור חמור, כי שרש החמץ בקדשה נמשך ונשתלשל בבחינת תקון המסדר והמישב הנ"ל (עין 'אכילה', אות יא). ועל-כן בשבעות, שאז זכו לקבל אור הכתר על ידי ההכנה של ספירה, על-כן מצוה אז להביא שתי הלחם מחמץ דיקא (הלכות נפילת אפיים – הלכה ד, אות י וכו').

בבחינת משאומתן באמונה, בחינת 'שוב תורה עם דרך ארץ'. וזה בחינת אסור החמץ בפסח, עד אחר קריעת ים סוף או התר החמץ, עד שבשבעות מקריבין שתי הלחם מחמץ כל זה סובב והולך על ענין הנזכר לעיל, כמבאר בפנים (ברכת השחר – הלכה ה, אותיות יב יג).

יג

עקר הגאולה ממצרים ומכל הגליות הוא על ידי בחינת פדיונות, שהוא בחינת המתקת הדינים, שעל ידי זה פדה אותנו ממצרים, בחינת "והפדך מבית עבדים" עקר הוא על ידי הפדיון העליון הכולל, שהוא על ידי בחינת עת רצון, שעל ידי זה נתבטלון ונמתקין כל הדינים. ועקר הארת העת-רצון הוא בשבת, כידוע. ועל-כן קורין השבת שלפני הפסח שבת הגדול, כי עקר הגדולות והנפלאות של פסח, הכל היה על ידי העת-רצון של שבת (ברכת השחר – הלכה ה, אות יד).

יד

"חמץ" אותיות "מצח", בחינת מצחא דזעיר אנפין וכו', שמשם התעוררות כל הדינים, רחמנא לצלן; ומזה העקר אחיות הסטרא-אחרא והקלפות בחינת שמר, אל אחר, כפירות וזנות, בחינת "מצח אשה זונה". ועל ידי שגזרין מאכילת חמץ בפסח, ועל ידי מצות ספירת העמר, על ידי זה משיכין הארה והמתקה מבחינת מצח הרצון, ואז נמתקין הדינים שאחיותם מבחינת מצח הנ"ל, על ידי הארת מצח הרצון. ועל-כן אחר-כך התר החמץ, עד שעל ידי זה אנו זוכין בשבעות לבחינת התגלות מצח הרצון, שהוא בחינת פדיון העליון הכולל הנ"ל, שעל ידי זה כל ההמתקות, עד שמתגירין גרים ועולים על ידי זה משמר לרצון, שזה בחינת התקרבות ישראל להשם יתברך בשבעות על ידי קבלת התורה (ברכת השחר – הלכה ה, ז).

טו

על ידי מ"ט ימי הספירה משיכין ההמתקה, להמתיק כל הכ"ד בתי-דינים (ברכת השחר – הלכה ה, אות כה).

טז

על ידי שיוצאין מגלות מצרים, שהוא ערות הארץ, בחינת תאוות נאוף, ומקדשין את עצמן במ"ט ימי הספירה, שעל ידי זה נכללין במ"ט אותיות שיש בשמות השבטים, שזה בחינת קדשת הברית, כמבאר בפנים על ידי זה זוכין אחר-כך בשבעות לקבלת התורה, כי עקר קבלת התורה שתהיה

בימי הספירה הקדושים עוסקין לטהר עצמנו מטמאת מצרים, לטהר ולזכך הדמים, כמבאר בפגנות. ועל-ידי-זה מעלין מיין נקבין, וזוכין להעלות ולחבר הניצוצות הקדושים בבחינת שלום, שבוה תלוי עקר קבלת התורה, שהיה על-ידי אחדות ושלום, כמאמר רז"ל על "ויחן שם ישראל". ועל-כן תלמידי רבי עקיבא, שלא היה שלום ביניהם, על-כן נאחז בהם הדינים של ימי הספירה הקדושים, עד שנסתלקו אז דיקא; והתקון שלהם היה על-ידי רבי שמעון בן-יוחאי וחבריו פידוע, והוא נפטר בל"ג בעמר, שאז יום הלולא דילה. כי עקר שלמות תקון עלית הניצוצות הקדושים הוא כשמעלין גם הניצוצות שהם בחינת רגלין, בחינת 'עד דמטו רגלין ברגלין' שאמרו רז"ל, בחינת 'ועמדו רגלי ביום ההוא וכו', פידוע. ועל-כן בל"ג בעמר, שהוא כנגד בחינת הוד שבהוד, בחינת רגלין דרגלין, אז עקר ההמתקה, עקר עלית הניצוצות בבחינת שלום, ואז נתתקן פגם תלמידי רבי עקיבא, ועל-כן פסקו מלמות אז. ועקר שלמות התקון הוא על-ידי רבי שמעון בן-יוחאי שנסתלק אז, כי על-ידי הסתלקותו זכה להעלות נשמתו הקדושה בסוד העלאת מיין נקבין, שעל-ידי-זה עקר תקון עלית הניצוצות, עקר תקון השלום, בחינת "יבוא שלום ינחו על משכבותם" שמזכירין על הסתלקות הצדיק (הלכות ביהכ"נ - הלכה ד, אות ה).

על-ידי הנפת עמר שעורים למעלה ולמטה וכו', וספירה, אנו ממשיכין עלינו אמונת השגחה פרטית, לידע ולהאמין כי הכל מקשר אליו, כי הוא יתברך משגיח תמיד בהשגחה פרטית על כל פרטי הבריאה. וזה הכנה לקבלת התורה, כי זה יסוד כל התורה בלה, שתלוי באמונה הקדושה הזאת (הלכות משא ומתן - הלכה ד, אות ט).

כל תקוותינו וכל גאלתנו ופדות נפשנו שאנו מקנים ועוסקים להמשיך עלינו בכל יום, בבחינת "קרבה אל נפשי גאלה", הכל הוא בכח הצדיקי אמת שהם בחינת משה, שהוא הגואל הראשון והאחרון, והוא מאיר בנו גם עתה בגלותנו, כי אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא, והוא מאיר בדרעי מעלה ודרי מטה, ומקים ומחיה את כל אחד לפי בחינתו, ומחבר וכולל כל העולמות ביחד; וכל אחד כפי קרובו אל הצדיק הזה, בן מקבל ממנו הארה הזאת, שעל-ידי-זה כל תקונו לנצח. אבל כל זה אי אפשר להשיג בשכלנו האנושי

בשלמות, רק שהצדיק מאיר בנו מרחוק ומרמז לנו כי ה' אתנו עדן, ואף-על-פי שכל דרי מעלה שואלין ומחפשיין איה מקום כבודו, וזה עקר כל קיומם והשגתם, אף-על-פי-כן בודאי מלא כל הארץ כבודו ואין שום יאוש בעולם, כי השם אתנו ובמקומנו, ועל-ידי-זה הצדיק מעורר ומקים אותנו הפחותי מעלה, דרי מטה, שוכני עפר, בבחינת "הקיצו ורגנו שכני עפר" דיקא. אבל אסור לכנס בכל זה בקשיות ותרוצים וחקירות יתרות, כי סוג לחכמה שתיקה, בפרט בתחלת ההתקרבות, וכל זמן שהוא אצלו בחינת התחלה כפי מה שידע בנפשו, כי אחר שחזר וקלקל, בודאי צריך לחזר ולהתחיל מחדש, ואז בודאי כפי מדרגתו השפלה בודאי אי אפשר לו להבין ולהשיג הכל על בריו, רק שהצדיק מאיר לו באופן שיוכל להתחזק באמונה, עד שיוזכה על-ידי-זה להארת הרצון, שהוא עקר התכלית. וזה בחינת אסור חמץ בפסח, שלא להחמיץ המוח כלל בחקירות וקשיות, ואז זוכין כל ישראל לקבל על-ידי משה רבנו, עליו השלום, המהין הגדולים, שהם בחינת כלליות העולמות והארת הרצון, שכל זה הוא בחינת הקרבן-פסח ואכילת מצה. ומחמת שהמהין שהם בחינת כלליות העולמות, הם בחינת שלום, כי נעשה שלום וכלליות ואחדות אחד בין כל העולמות, דרי מעלה ודרי מטה, ובין גוף ונפש. וכבר מבאר במקום אחר שהשלום הוא בחינת רפואה, ודרך הרפואה להתלבש במרירות, בבחינת "הנה לשלום מר לי מר". ומשם נמשך כל המרירות שצריכין לסבל קדם שזוכין להתקרב לנגדת האמת, ומניעות מחמת קמון, ויסורי הגוף וכיוצא, ועקר המרירות הוא ממניעות המוח, שהם בחינת הקשיות והבלבולים המעקמין את הלב מאד, שזה בחינת "וימררו את חייכם וכו'". אבל מי שרוצה לחוס על עצמו ולמלט נפשו מבאר שחת ומטיט היין, הוא צריך לידע שבהכרח שיסבל מרירות אלו כפי בחינתו, ושעל-ידי-זה דיקא יזכה לבחינת שלום ורפואת נפשו בשלמות. וצריך לידע ולהאמין, שהשם יתברך שולח לו המרירות ברחמנות ובחסד גדול, ואינו שולח לו המרירות כפי עונותיו ופגמיו, רק כפי יכלתו שיוכל לסבל, ועל-ידי-זה הוא מודה ומשבח להשם יתברך על המרירות בעצמו שהוא ברחמים רבים, ומודה על זה להשם יתברך בשירות ותשבחות, בחינת "בה' אהלל דבר באלקים אהלל דבר", ועל-ידי-זה זה בעצמו נמתק המרירות. וזה בחינת מרור של פסח, שנמתק על-ידי הטבול בחרסת (נמ"י לסעודה - הלכה ו, אותיות טו טז יז).

ומצות, על-ידי-זה תתברר האכילה ממאכל בהמה לבחינת מאכל אדם, שיזכה על-ידי-זה להארת הרצון כנ"ל (נט"י לסעודה - הלכה ו, אותיות כב לב).

כח

על-ידי שהצדיק מאיר גם בדרג מטה, שהם אותם האנשים הפחותים שנפלו ממדרגתם מאד, שידעו גם הם כי מלא כל הארץ כבודו, והשם אתם ועמם ואצלם, ולא יראו ולא יתיאשו, חס ושלום, רק גם הם יתעוררו ויקיצו ויתחילו להתקרב להשם יתברך מעתה בתורה ותפלה ומעשים טובים, ועל-ידי-זה בעצמו הוא מאיר בהם הדעת ומגרש מהם הרוח שטות ומציאם על-ידי-זה מכל העונות, שזהו עקר הרחמנות שצריכין לרחם על ישראל. כי אפלו אם האדם הוא כמו שהוא, תכף כשמודיעין לו היטב כי גם שם ובמקומו נמצא גם-כן השם יתברך, כי גם בתוך הרוח שטות בעצמו יש ניצוצות הקדושה, כי גם שם יש חיות אלקותו יתברך, שזה בחינת "השכין אתם בתוך טמאתם", על-ידי-זה בעצמו נתבטל הרוח שטות, בבחינת "ונעו אלילי מצרים מפניו", שזה בחינת: "ועברתי בארץ מצרים" ואתגליתני וכו', ועל-ידי-זה "והכיתי כל בכור וכו'", שהוא בחינת הדעת דסמטרא-אחרא, שמשם הרוח שטות, כי מי הוא זה ערב את לבו לנשית אליו יתברך! כי עקר קיום הרוח שטות הוא מהסתרת אלקותו יתברך; אבל תכף כשנתגלה אלקותו יתברך גם שם, אזי ממילא נתבטל הרוח שטות. וזה בחינת הנפת עמר שעורים, שהוא מאכל בהמה, בחינת הרוח שטות, וצריכין לנפותה בשלש-עשרה נפה עד שיברר גם משם ניצוצות קדושים וברורים נפלאים, עד שיעלה הכל לריח נחוח לה, כי גם שם נעלם חיות אלקותו יתברך, כי מלא כל הארץ כבודו, ועל-ידי-זה מקרבין הכל להשם יתברך, שזה בחינת כלליות העולמות, בחינת תחתונים למעלה וכו'. וזה בחינת ספירת העמר שאחר-כך, הינו שמקשרין הימים והזמן, ששם עקר אחיות הרוח שטות, לבחינת למעלה מהזמן, שזה בחינת מה שמבאר בפונות, שעל-ידי ספירה ממשיכין המקיפין וכו', והמקיפין אלו הם בחינת אריכות ימים ושנים, בחינת עולם הבא, שהיא למעלה מהזמן. וזה בחינת "תמימת תהיינה", כי זה עקר תמימות ושלמות הזמן, לקשרו למעלה מהזמן, בחינת כלליות דרי מטה בדרג מעלה, כלליות העולם הזה בעולם הבא, שזה עקר השלמות, ועל-ידי-זה אנו זוכין להשיג דעת וחכמה אמיתית דיקא על-ידי הימים והזמן, כי בכל יום יש בו חכמה ודעת מיחד, בחינת "ימים ידברו וכו'". ועל-ידי-זה שאנו עוסקין בימי הספירה להרים

כל סדר השלחן שתקנו קדמונינו ז"ל בלילות הראשונים של פסח, הכל הוא בשביל להמשיך המחין והדעת, שעקר שלמותן לזכות על-ידי-זה להארת הרצון, שזה עקר קדשת אכילת ישראל. אך מחמת שבפסח היתה הנאלה והמשכת המחין שלא על-ידי אתערותא דלתתא, על-כן צריכין לשתות שני כוסות של יין קדם הסעודה, וכן שתי רחיצות, וכן שתי בציעות, וכן שני הכוסות ושתי הרחיצות ושתי הבציעות מרבין לספר חסדי המקום ביציאת מצרים, ושמתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו ועבשו קרבנו המקום לעבודתו; מה שבשאר שבתות וימים טובים אין שותין קדם הסעודה רק כוס אחד של קדוש, וכן רחיצה אחת וכן בציעה אחת, ועבשו הכל בכפול? מחמת שהוא בהתחלה ורק בבחינת אתערותא דלעלא, על-כן אי אפשר להמשיך המחין והארת הרצון, שהוא בחינת אכילת מצה, כי אם על-ידי סדר זה. וזה בחינת מה שמבאר בפונות, שכוס ראשון של קדוש הוא כנגד עולם האצילות, וכוס שני הוא כנגד עולם העשיה, כי בעולם העשיה, שהוא תכלית מדרגה התחתונה, צריכין להמשיך דיקא אור האצילות, שהוא המדרגה העליונה שבכל הארבע עולמות. נמצא כי השני כוסות הם בחינת כלליות העולמות עליון בתחתון וכו', שמשם נמשך בחינת הארת הרצון הנ"ל, ועל-כן מרבין לספר ביציאת מצרים, כי בן הוא בכל אדם, שכל זמן שאינו זוכה במעשיו לכלל העולמות עד שיזכה להתכלית הנ"ל שהוא הארת הרצון בשלמות, צריך על-כל-פנים להרבות מאד בספור חסדי המקום ונסים ונפלאות שעשה עמו השם יתברך, להוציאו ממקום שהוא ולקרבו להצדיק האמת, ולהודיע לו על-ידו כי עדין השם עמו ולא יעזב את חסדו ממנו לנצח, שכל זה הוא בחינת ספור יציאת מצרים שבכל זמן ובכל אדם, ועל-ידי-זה דיקא יזכה להארת הרצון בשעת האכילה. וכל סדר האכילה של פסח והשתי כוסות שאחר האכילה, הכל הולך וסובב על ענין זה. ועל-כן מסימין בסימני הסדר של פסח: קדש וכו' נרצה, כי על-ידי כל סדר התקונים של סעודת ליל-פסח זוכין להארת הרצון (נט"י לסעודה - הלכה ו, אותיות יט כ וכו').

כו

מה שאוכלין כרפס, שהוא מין ירק, קדם הסעודה, ואחר-כך אחר כוס שני אוכלין מצה זה מרמז על תקון הטא אדם הראשון, שבתחלה נאמר בו "ואכלת את עשב השדה", ונזדעזעו איבריו, עד שאמר לו השם יתברך אחר-כך: "בזעת אפיק תאכל להם", שרמז לו שעל-ידי יגיעות ועבודות של תורה

להשיג ואס-בן מה הוא המשכתן? אך העקר שאנו ממשיכין עלינו השכל המקיף שיהיה סמוך אלינו ויקיף את שכלנו, הינו שנופה לראות ולהבין שיש סודות גדולים עצומים ונפלאים בתורה, ואצל הצדיקים האמתיים, ובודאי כל דבריהם חיים וקיימים ונאמנים וכו', ואסור לנו לכנס בזה בקשיות ותרוצים וכו', כי הלוא אנו מבינים ורואים כמעט בעינינו נפלאות ואמתת השנתם עד אין סוף, רק שעדין הוא בבחינת מקיפים אצלנו, ופנימיות הדעת והסוד נשאר עדין אצל הצדיקים ונעלם מאתנו, רק שאנו יכולין לקבל איזה הארה והתנוצצות מזה הדעת על-ידי הרמזים הקדושים שמרמזים לנו. ובאמת גם אצל הצדיקים בעצמם, זה תכלית השנתם, בחינת 'תכלית הידיעה אשר לא ידע', בחינת 'מה חמית', רק שאי אפשר לנו לדבר מעצם השנתם כלל, רק שהם מאירים ומרמזים הארה זו בכל מדרגה ומדרגה. אך להמשיך המקיפין הנ"ל הוא על-ידי הדבור, כמוכא בכונות, שזה בחינת ספירת העמר בפה דיקא, מחמת כי אלו המקיפין שהם בחינת כלליות העולמות אי אפשר לנו להשיג בשכלנו כלל, רק הצדיקים מאירים בנו מרחוק, ועל-ידי-זה הם מחזקין אותנו באמונה הקדושה, להאמין באמונה שלמה כאלו רואין בעינינו כי השם אתנו, כי מלא כל הארץ כבודו, וכל העולמות כלולין ומקשרין באחדות אחד, עליונים למטה ותחתונים למעלה, וכלם מתנהגים רק ברצונו הפשוט יתברך, בבחינת "כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל וכו' אין עוד", בחינת "הכל יכול וכוללם יחד". ומחמת שאמונה תולה בפה של אדם, על-בן צריכין לדבר כל זה בכל עת בפה מלא, ועל-ידי-זה אנו ממשיכין המקיפין הנ"ל (נמ"י לסעודה - הלכה ו, אותיות כט לח).

ל

כמו שפנים הנשמי אי אפשר לכנס בו מרבוי מים השוטפים, ואי אפשר לעבר עליו כי אם על-ידי אגיות העשויות בחכמה ואמנות גדול, וגם צריכין מנהיג הספינה, שידע היטב איך להנהיג הספינה כפי השעה, כפי הרוחות שמנשבין; ועקר שלמות החכמה אי אפשר לבאר היטב כל-כף, כי אם בבחינת רמזים, כי אי אפשר ללמדו איך יטה וינהיג החבלים והתרון והספינה בכל עת כפי הספה והזמן, רק צריך להבין בעצמו כפי נטיות הרוחות; ולפעמים מתגבר הרוח-סערה עד שאין מועיל שום חכמה, כי אם לצעק אל השם כמו-כן ממש ברוחניות, למי שרוצה לכנס לים החכמה, שאי אפשר לכנס בו כי אם על-ידי צדיקים אמתיים, שהם בחינת "יורדי הים באניות וכו'". וצריכין מנהיג אמתית שידע כל

ולהגביה התחתונים והירודים מאד בחינת דרי מטה, להגביהם למעלה ולקרבים להשם יתברך, שזה נמשך מבחינת הנפת עמר שעורים כנ"ל, על-ידי-זה נמשך בכל יום איזה הארה מהארת הרצון, עד שבשבעות נמשך בחינת עליונים למטה, בחינת "יורד ה' על הר סיני", ואז זוכין בשלמות להמשיך הארת הרצון, שזה בחינת שפע הכתר שנמשך בשבעות, בחינת מקוה של שבעות, שהוא בחינת יס-החכמה הנ"ל. ואז עולין מבחינת מאכל בהמה למאכל אדם, שזה בחינת שתי הלחם שהקריבו בשבעות. ואז נתתקן בחינת אכילת ישראל בשלמות, שיוכה כל אחד בשעת אכילתו להארת הרצון שהוא בחינת מ"ה, שזה תכלית שלמות האדם' שגימטריא מ"ה. וזה שמוכא בכונות ספירה, שיש ש"ך ניצוצין, וצריכין לבון להמשיך בכל יום מ"ה ניצוצות, גימטריא אדם'; ובשבעת ימי השבוע ממשיכין שבע פעמים אדם' גימטריא שט"ו, ועם ההא וכו' גימטריא ש"ך וכו'; הינו, על-ידי שמודיע לנו הצדיק כי גם בהרוח שטות בעצמו יש שם חיות אלקותו יתברך, על-ידי-זה מדבק את עצמו להשם יתברך גם משם, עד שנתעורר משם להשם יתברך מכל מקום שהוא שם, ועל-ידי-זה הוא מלקט בכל יום כמה ניצוצות הקדושים המלבשים שם במקומו, ואז הוא מהפך מבחינת שט"ו, שהוא בחינת "שטו העם ולקטו" בשטותא, כמוכא בזהר הקדוש, שזה בחינת עשתונותיו ומחשבותיו ובטחונותיו של שוא והבל, שכלם הם מבחינת הרוח שטות שנתעה בו, והוא מברר מכל זה ניצוצות הקדושים שהם בחינת דעת, בחינת רצון, בחינת מ"ה, בחינת שבע פעמים אדם, כי בכל מדה ומדה משבע מדות ובכל בחינה ומדרגה צריכים ברורים אלו. וכל זה אנו עוסקין לברר בחינת אדם, בחינת דעת, שנעלם גם בתוך בחינת בהמה כנ"ל, עד שזוכין אחר-כך לשלמות הארת הרצון, בחינת מדרגת אדם בשלמות, שזה בחינת שבעות כנ"ל. וכל זה הוא תקון חטא אדם הראשון, שפגם באכילתו. ועכשו מתקנין זאת בתחלה בבחינת "ואכלת את עשב השדה", שגם בחינת מאכל בהמה, בחינת עשב השדה, יתברך על-ידי שממשיכין הדעת והארת הרצון גם לשם, ואחר-כך יוכה על-ידי היגיעה בתורה ותפלה והתקרבות לצדיקים לבחינת לחם, מאכל אדם, בחינת "בזעת אפיק תאכל לחם", שזה בחינת מה שבפסח מקריבין עמר שעורים ובשבעות מקריבין שתי הלחם כנ"ל (נמ"י לסעודה - הלכה ו, אותיות כט לג לד לה לו).

כט

מוכא בכונות, שעל-ידי הספירה ממשיכין המקיפין, כנזכר לעיל; ומקיפין הוא בחינת השכל שאי אפשר

לשונות של גאלה, שהם בחינת הכנעת הארבעה יסודות, שעל-ידי-זה נתעלה הנפש והזכרון, שזהו בחינת זין בקדשה עין פנים (הלכות ברכת הפירות - הלכה ג, אות י).

לב

יציאת מצרים הוא בחינת תשובה, שהוא בבחינת בינה, שמשם כל בחינות יציאת מצרים, שהוא בחינה שיוצאין ונולדין המחין שהיו בהעלם ובעבור על-ידי החטאים, שמשם כל הגליות, ועכשו נולדין ונתגליו המחין והדעת, דהינו שמתחילין לידע ולהכיר את מי שאמר והיה העולם, שכל זה בחינת תשובה. ועקר התשובה הוא לזכות לבחינת עיל ונפק, שהוא בחינת 'בקי ברצוא בקי בשוב', בחינת "אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנד" דהינו שבכל מה שיעבר עליו יהיה מתחזק לשאר על עמדו, ולא יניח עצמו לפל לעולם אפלו אם יעבר עליו מה, כי גם בשאול תחיות יכולין למצא אותו יתברך, בבחינת "ואציעה שאול הנד". וזהו עקר דרך התשובה, כי שני פעמים בקי הנ"ל הם גימטריא "דרך", שזה בחינת "הנותן בים דרך" (עין פנים). אף בשעת יציאת מצרים לא זכו עדין לדרכי התשובה בשלמות, ועל-כן הכרחו לצאת בחפזון, כי עדין לא היו ראויין לגאלה, וכל הגאלה היתה רק בבחינת אתערותא דלעלא, שהאיר עליהם השם יתברך ברחמיו אור גדול מלמעלה לפי שעה, כמובא, שזה בחינת רצוא, בחינת 'עיל' לבד; ואחר-כך חזר ונסתלק תקף הארה הזאת, והצרכו לחזר ולזכור ולטהר את עצמן מטמאת מצרים בהדרגה, כסדר, שזה בחינת ישוב, בחינת נפק, שאז עקר הנסיון של האדם. כי בן מתנהג השם יתברך עם כל אדם, שבתחלה כשרוצה להתקרב להשם יתברך, מאירין עליו מלמעלה אור גדול ומסיעין לו מלעלא, ומתחיל להתפלל בחיות והתלהבות וכו'; אבל אחר-כך נופל מזה, ועובר עליו מה שעובר, ואז הוא בבחינת ישוב, בבחינת ונפק, ואז צריך להתחזק ביותר בלי שעור, וצריך להיות בקי בזה היטב היטב, לבלי להניח את מקומו בנ"ל. ומחמת שבשעת יציאת מצרים לא זכו עדין לבקיאיות אלו בשלמות, והיתה הגאלה רק בחינת רצוא, שהוא בחינת חפזון, על-כן צריכין לאכל מצה, שנאפית בחפזון; עד אשר אחר-כך מתחילין לספר ימי הספירה, ומטהרין את עצמן מטמאת מצרים בהדרגה כסדר, ואז מתחילין להמשיך בחינת בקי בשוב. וזה עקר בחינת קריעת ים-סוף, שהוא בחינת תקון מחין דקטנות מאד, כמבאר בכונות; כי אז היו ישראל בדיקות גדול מאד, כמו שכתוב: "יונתי בחגוי הסלע" וכו', כמו שדרשו רבותינו ז"ל, ועל-ידי שהתחזקו את עצמן

הדרכים והנתיבות שבים החכמה, בבחינת "הנותן בים דרך", ויעשה אניות בחכמה ואמנות נפלא לעבר ולשוט עליהם בים החכמה. ועקר שלמות החכמה אי אפשר לבאר, כי אם על-ידי רמזים, שהם בחינת הידים שבים החכמה, הנמשכין מבחינת שתיקה של החכם. כי מי שאינו מקבל מרבו שהוא בחינת משה את בחינת השתיקה, שהוא צמצום ומהצות השכל, שלא יכנס להשיג יותר מדי ובמפלא ממנו, ולא יכנס בחקירות וקשיות ותרוצים וכו', רק יסמך על אמונה, וירצה לכנס בים החכמה בודאי ישקע ויטבע בתוך הים ברוחניות ונשמיות. וזה היה עקר הנס של קריעת ים-סוף, שנבקע להם בכח וזכות משה רבנו, עליו השלום, ים החכמה ברוחניות, וזכו לעבר בו בשלום. ועל-כן היה באמת אז התגלות הדעת מאד, כמאמר רבותינו ז"ל: ראתה שפחה על הים וכו'; וכמו-כן נבקע להם הים בגשמיות ויעברו ביבשה בתוך הים. והעקר היה על-ידי שהאיר עליהם בחינת שתיקה, לבלי להרהר אחר מדותיו יתברך, בחינת "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון". וזה היה בחינת אתערותא דלתתא שלהם, ועל-ידי-זה זכו שזכרו להם זכות אבות וזכות יוסף, עד שעברו הים בשלום. וכמו-כן גם עכשו, שארץ עלינו הגלות מאד, ותהי האמת נעדרת, וסר מרע משתולל, ויראי הטא נמאסו, ועל-פירב אנשי אמת הם נרדפים מאד מחמת הקטגוריא שבין התלמידי חכמים בעצמם. ועקר התקון הוא לבלי לכנס בחקירות וקשיות ותרוצים כלל, רק להסתכל על האמת לאמתו, ולשמר את עצמו לבלי להלכד ברשת הרודפים בחלקלקות לשונם ובחכמתם וליצנותם, אשר כל זה קשה מהרדיפה בגשמיות, כי מניעת המח קשה מהכל, ואין לנו על מי להשען כי אם על אבינו שבשמים, כמאמר רבותינו ז"ל, ולדם ולשתק ולצפות לישועת השם, עד שעל-פירב על-ידי הדומיה והשתיקה יבער לבו, עד שיציעק ויתפלל להשם בהשתוקקות נפלא מעמק הלב, עד ישקיף וירא ה' מן השמים. וזה בחינת: לכן המשכיל פעת ידם, ונאמר: "טוב ויחיל ודומם לתשועת ה'", וכמוהו רבים (נט"י לסעודה - הלכה ו, לט מא מד).

לא

גלות מצרים כולל כל הארבע גליות הנמשכין מהארבעה יסודות, הינו מהתגברות הגוף והחמריות שבאדם, שזה בחינת שכחה. וכשיוצאין מהגליות הנ"ל, שזה בחינת יציאת מצרים, הינו שנכנעין הארבעה יסודות, אז נתעלה הנפש וזכין לזכרון. וזה בחינת מצות זכירת יציאת מצרים. ואז עולה גם היין מבחינת שכחה לבחינת זכרון, כמבאר בפנים. וזה בחינת הארבע כוסות של פסח, שהם כנגד ארבע

באמונה גם אז, בקטנות ושפלות ודחקות בזה, ותפסו אמנות אבותם ויצעקו אל ה', וקפצו לתוך הים על-ידי-זה השלימו דרך התשובה, שהוא בחינת 'בקי ברצוא בקי בשוב', מאחר שזכו להתחזק באמונתם אף-על-פי שעבר עליהם מה שעבר, ועל-ידי-זה זכו לקריעת ים-סוף, שהוא בחינת "הנותן בים דרך", דרך דיקא כנ"ל; ואז אחר-כך התר החמין, כי אין צריכין לאכל עוד מצה, שהוא בחינת חפזון, כי כבר זכו לשני הבקיאיות הנ"ל, שעל-ידי-זה מתקנין גם כל המחין דקטנות הנאחזין בבחינת חמין, כמובא. ועל-פני התר החמין על-ידי קריעת ים-סוף, שהוא בחינת "הנותן בים דרך", בחינת דרך התשובה הנ"ל (הלכות ברכת הפירות – הלכה ה, אות ו).

לג

גדול הפרות והצמחים בכל שנה הוא בחינת מציאת האבדות, הינו הניצוצות הקדושים שנאבדו ונדרחו למקום שנאבדו ונדרחו על-ידי התאוות רעות, שצריך כל אחד להשתדל לחפשם ולבקשם מאד. והשם יתברך ברחמיו מסבב סבות בתחבולותיו, שעל-ידי כח הצדיקים והבשרים שבכל דור, שעל ידיהם נתבררים ונמצאים בכל עת אבדות הרבה מהאבדות הנ"ל. וזה בחינת גדול הצמחים שבכל שנה, שכל צמיחתם וגדולם הוא כפי ברור האבדות הנ"ל, שרבים נעלמים בהפרות והצמחים; כי הניצוצות, שהם בחינת האבדות הנ"ל, אי אפשר לבררם בפעם אחת ולא בשנה אחת, רק צריכים ברורים הרבה וחפוש ובקשה הרבה, בכל יום ובכל שבע ובכל חדש ובכל שנה, וכמוכן מזה בכתבי הארז"ל, ומשם גדלים כל הפרות והצמחים בכל שנה. ועל-פני הקבע פסח בזמן האביב, כי הגלות הוא בחינת אבדה, כמו שכתוב: "ואבדתם בגוים" וכו', וכתוב: "צאן אבדות ה'ה עמי"; והגאלה היא בחינת מציאת האבדות ותקונם; ועקר תקון נפשות ישראל הוא כפי מציאת ותקון האבדות שהם הניצוצות, שזה עקר תקון האדם לברר ניצוצות, דהינו למצא האבדות. ומחמת שישאל באותו העת של גאלת מצרים, הגם שכבר נתתקנו ונתעלו על-ידי מציאת אבדות הרבה, אבל עדין לא נמצאו כלם, וגם אותם שנמצאו, עדין לא נגמר תקונם בתכלית השלמות; וגם התקון לא היה על-ידם בעצמם, כי אם בחסדו הגדול, שהאיר עליהם אור גדול מלמעלה שלא בהדרגה ושלא בסדר, כמובא בפונות. וזהו בחינת חדש האביב ממש, שבו יצאו מצרים, כי אז בזמן האביב התבואה והצמחים קרובים וסמוכים מאד לגמר תקונם ובשולם, אבל עדין לא נגמרו לגמרי, שזה בחינת שעדין לא נגמר

ענין מציאת האבדות בשלמות. והשם יתברך ברחמיו דלג על הקץ וגאלם מיד בחפזון, כי ראה שאי אפשר להמתין עוד, כי אם יתמהמהו עוד, הם ושולם, יאבדו האבדות לגמרי, ועל-פני הופיע עליהם אור גדול מלמעלה וגאלם מיד, אף-על-פי שעדין לא נגמר תקונם בשלמות, ומחמת זה עבר עליהם באמת מה שעבר, כל הגליות והחרבנות אף-על-פי-כן, על-ידי הארת הגאלה שהיה אז, על-ידי-זה החיה אותם האבדות ונשארו בהם רשימה קדושה לניצח, עד שסוף כל סוף ישובו כלם למקורם. וזה הענין, השם יתברך ברחמיו נוהג בחסדו בכל דור על-ידי גדולי מבחרי הצדיקים, שיש לפעמים שחוטפין אנשים ומוציאין אותם ממקומות מוגנים ומלכלכים מאד ומתחילין לטהר אותם ולקררם להשם יתברך; אף-על-פי שיש הרבה שנופלים אחר-כך ממדרגתם, רחמנא לצלן, אף-על-פי-כן הם משתדלים לקרב בכל פעם יותר, כי אתה מרום לעולם ה', לעולם ידך על העליונה, עד אשר סוף כל סוף יתתקן הכל בשלמות. וזה בחינת אכילת מצה ואסור חמין בפסח, וכל זה מחמת החפזון הנ"ל, כמו שכתוב: "כי בחפזון יצאת מארץ מצרים" כי מציאת האבדות וברור הניצוצות הוא ממש בחינת צמיחת התבואה ותקון הלחם, כי כל זמן שהתבואה יוצאת מן הארץ וצומחת ונגדלה ביותר, זה בחינת שנמצאין האבדות הנעלמים בגדולי הארץ ונתתקנים ביותר, וכן בכל פעם ופעם, עד זמן האביב שהוא זמן הבשול, ואחר-כך צריכין קצירה ואסיפה וטחינה וברור וכו', עד שנעשה לחם, וכל זה הוא בחינת מציאת האבדות וברור הניצוצות בכל פעם בשלמות יותר. וזה בחינת כל המצות הנוהגות בפת, כי על-ידי המצות האלה שבפת, על-ידי-זה מכניעין הסטרא-אחרא בכל פעם, ומקדשין ומשלימין הניצוצות שיוכלו לעלות בשלמות; ועקר גמר תקון האבדות והניצוצות שבתבואה הוא בשנעשה לחם, שאז ראוי לאכילת אדם להחיותו, לברך עליו, שעל-ידי-זה עולין האבדות למקורן, שזה בחינת גאלתן. ואז בשעת הגמר מתגברת הסטרא-אחרא ומשתפחת מאד, בדרך שני אנשים הנלחמים, שכשרואה ששכנגדו קרוב להתגבר עליו אזי הוא מתגבר ביותר בכל כחותיו, כמובא. וזה בחינת (הושע ז, ז): "מלוש בצק עד חמצות", כי עקר גמר תקון הלחם הוא בשנתחמין, ומצה הוא בחינת לחם שעדין לא נגמר תקונו בשלמות. ועל-פני קראו רבותינו ז"ל גם עור שאינו נגמר תקונו בשלמות בשם 'מצה', כמו שאמרו רבותינו ז"ל: מצה ודפתרא. ומחמת שאז לא נגמר עדין תקון מציאת האבדות בשלמות, רק בבחינת אביב כנ"ל, על-פני אי אפשר לנו לאכל אז לחם שנתחמין ונגמר תקונו בשלמות,

האבודות של אותה שנה. ומחמת שאי אפשר לברר ולמצא כל האבודות בשנה אחת, רק בכל שנה נמצאין קצת כנ"ל, על-כן תכף אחר סבות חוזרין וזורעין וכו', דהינו שמתחילין לעסק בתקון שאר האבודות. וכל ימי החורף הם בבחינת עבור, ובניסן, שהוא חדש האביב, אז הוא בחינת לדתם וקרוב לגמר בשולם, ואז הוא זמן גאלת מצרים וחג הפסח, שהוא בבחינת הפזון, כי עדין לא נגמר תקונם עד זמן הקציר והאסיפה, שהם בחינת שבועות וסבות כנ"ל. אבל זה בעצמו הוא נפלאות תמים דעים, שדלג על הקץ ולא רצה להמתין עד גמר תקונם, כי ראה שאם יתמהמה עוד, אז יש אבודות וניצוצות שנאחזו בהם והתמא כל-כך עד אשר ישארו שקועים שם במצרים ויאבדו לגמרי, חס ושלום, שבשביל זה צריכין לאכל מצה, שנאפית גם-כן בחפזון דיקא קדם גמר תקונה כנ"ל (הלכות ברכת הפירות - הלכה ה, אות י).

לה

צריך האדם לזכר היטב היטב כל ימי חייו, בכל יום ויום, את יום צאתו מארץ מצרים, כמו שכתוב "למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים" וכו', דהינו מה שיצא ממצרים קדם הקץ רק בחסדו, שמחמת זה עובר עליו מה שעובר. כי בכל דור ודור תיב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים, כי על כל אדם עובר כל הנ"ל, על-כן צריכין לזכר בכל יום גדל חסדו ותרבוהו שהוציאו ממקום שהוציאו, שזה בחינת יציאת מצרים; ואף-על-פי שעתה עובר עליו מה שעובר, אף-על-פי-כן בודאי החסד והטובה שעשה עמו השם ותרבוהו בודאי אינו לריק, חס ושלום, רק שצריך עתה לעבר בענינים אלה ולהתנסות בהם, אבל סוף כל סוף יגמר השם ותרבוהו את שלו, ויזכה להתקרב לעבודתו ותרבוהו, ולמצא כל אבודותיו בשלמות, כי דבר אלקינו יקום לעולם (הלכות ברכת הפירות - הלכה ה, אות י).

לו

אחר יום ראשון של פסח מסתלקת תכף ההארה הגדולה שהאירה עלינו רק בחסדו הגדול כנ"ל. ואז צריכין לחזור ולטהר עצמנו בהדרגה מבחינת הדמים הרעים, שהם בחינת זממת מצרים הנאחזו בנו. ועקר הטהרה מהדמים הרעים הוא על-ידי שייסבל בזיונות ושיפכות-דמים הרבה וישתק, שבביל שייזכה לתשובה ולהתקרב אל הקדשה באמת, שעל-ידי-זה מהפך דם' לדום' על-ידי שמקום "דום לה", ועל-ידי-זה יוצא מהסתרת פני אהי"ה, שגימטריא "דם", וזוכה לפני אהי"ה, שהוא בחינת: אנא זמין למהוי, בחינת תשובה, עד שעל-ידי-זה נעשה

כי אין לנו כח עתה לברר ולהעלות האבודות כי אם עד בחינת מצה, אבל הברור שצריכין להלן יותר מלוש בצק עד חמצתו זה אין כח בידינו עתה לברר, ואם ימתין עד שתתחיל להתחמץ, אזי חס ושלום, לא די שלא יברר, אף גם תתאחזו בו הסטרא אחרא מאד מאד, כי היא אורבת עתה מאד להתאחזו בהאבודות מחמת שרואה שמוציאין אותם מפיה; אבל בחמלת השם, מגדל הארה שמאיר עתה בחסדו, אין כח להסטרא-אחרא על האבודות כלל. אבל התקון של הארה הזאת הוא רק בבחינת מצה, בחינת חפזון, על-כן באמת בהמצה דיקא נמשכין עתה כל הקדשות וכל האורות הגדולים המאירין עתה בפסח, כי כלולים בתוכה כל האבודות שנמצאו, שהם ניצוצות קדושים מאד, שבשעולים הם אורות גדולים שמאירין הרבה בכח ההארה הגדולה שמאיר עליהם עתה; אבל אם ימתין עוד, חס ושלום, עד שתתחיל העפה להתחמץ, תחזור ותתעורר הסטרא-אחרא, שכרוכה אחר החמץ ביותר, מחמת שזה גמר תקון הלחם לגמרי, וזה אי אפשר לנו עוד להכניע עתה. ועל-כן אסור החמץ בפסח חמור מאד, כי שם אחיזת כל הסטרא-אחרא עתה בפסח; עד אחר קריעת ים-סוף, שאז נפלו הסטרא-אחרא, שהם המצרים, לגמרי, וכבר נתקרבו ישראל הרבה להשם ותרבוהו על-ידי ימי הספינה, וזכו ליראה ולאמונה שלמה, כמו שכתוב "וייראו העם" וכו', וראו והשיגו על הים מה שהשיגו, על-כן אחר-כך יכולין לתקן גם החמץ, ואז התר החמץ (הלכות ברכת הפירות - הלכה ה, אות ה ז).

לד

כל השלש רגלים תלתה התורה בזמן תקון התבואה: פסח בחדש האביב; שבועות נקרא חג הקציר; סבות נקרא חג האסיף. כי כל השלש רגלים הם זכר ליציאת מצרים, שהוא בחינת מציאת האבודות הנ"ל, שרבים נעלמים בצמחים. ועל-כן פסח, שהיה הנאלה קדם הזמן, הינו קדם שנגמר תקון האבודות בשלמות, על-כן הוא בחדש האביב כנ"ל; בשבועות זכו לקבלת התורה, שאז כמעט שנגמר התקון, אבל עדין אינו בתכלית השלמות, כי חזרו וקלקלו על-ידי חטא העגל, על-כן הוא בזמן הקציר, שהתבואה כבר נגמרה בשלמות; אך אף-על-פי-כן עדין יש עליה אחריות הרבה כל זמן היותה בשדה. אחר-כך, כשחזר משה רבנו עליו השלום והתפלל בעדם ותקן החטא והפגם שלהם, והעקר בארבעים ימי רצון מאלול עד יום-כפור, שהם ימי תשובה, שעל-ידי-זה עקר מציאת האבודות, על-כן אחר-כך הוא חג האסיף, שאז גמר התבואה בשלמות, מאחר שכבר נאספה לתוך הבית, שזה בחינת גמר מציאת

נתתקן על-ידי זה. מכל-שכן מי שהוא סהור באמת, ואף-על-פי-כן הוא מתביש בעצמו על שאין סהרתו בתכלית השלמות או על קצר השנתו, אזי הוא זוכה על-ידי זה לתשובה על תשובה ולהשנה גדולה בכל פעם ביותר. אבל מי שהוא טמא באמת ואינו מתביש כלל מזה, אדרבא, הוא חולק ומבזה ומביש את אנשי-אמת, אזי יפל על-ידי מנחת העמר-שעורים באין סומך, כמו הסוטה שנטמאה ולא רצתה להתודות על עונה. וזה בחינת מפלת כמה רשעים גדולים, שהיה ביום הנפת העמר, כמו הקן וסנהריב וכו' (הלכות ברכת הפירות – הלכה ה, יד טו).

בחינת אדם, כמבאר בפנים. וכל זה אנו עוסקין בימי הספירה, שמכינין עצמן לקבל התורה בשבועות, שזה עקר קיום היות העולם והיות האדם, שזה בחינת 'אנא זמין למהוי'. ועל-כן מקריבין תחלה עמר שעורים, להורות שעדין לא זכינו לבחינת אדם הנ"ל, רק עדין אנו בבחינת בהמה, בחינת שעורים, שהוא מאכל בהמה, ואנו מניפין השעורים לקרבן לריח ניחוח לה, כי אנו מכינין עצמנו לקבלת התורה, לעלות על-ידי זה מבחינת בהמה לבחינת אדם. גם עמר שעורים הוא בחינת בושה ושפיכות-דמים, כי עמר שעורים הוא בחינת מנחת קנאות של הסוטה, שצריכה לסבל בושה גדולה אפלו אם לא נטמאה, רק על הטא ההסתרה לבד. ועל-כן מבאר בזהר הקדוש, שמנחת העמר הוא בחינת בדיקו דאשת חיל; הינו שמחמת שבכל שנה ושנה צריכין אנחנו להכין עצמנו מחדש לזכות לקבלת התורה, הינו העקר לקבל על עצמו מחדש קיום התורה, שהוא בחינת תשובה על העבר, ולקיים מעתה בשלמות כל התורה. ומחמת שעקר התשובה הוא בושה, כי צריכין לסבל בזיונות הרבה בשביל שזוכה להתקרב אל הצדיק האמת, שעל-ידו יזכה לתשובה שלמה; ואפלו אין לו בזיונות מאחרים, צריך להתביש בעצמו מאד על כל מעשיו, עד שיהיה לו שפיכות-דמים ממש הרבה מזה, וזה עקר תשובתו, כמאמר רבותינו ז"ל: העובר עברה ומתביש בה מוחלין לו. וזה בחינת עמר שעורים, שאנו מבישין את עצמנו ומודים ומתודים שעדין דומים אנחנו כבהמה, וכמו שבהמה אין לה כח הדבור, כך אנו אין לנו פה להשיב, רק לשמע חרפתנו ולשתק, בבחינת "דום לה", וזאת הבושה זה עקר תקוננו. ובזה נבדקין ישראל, שמי שקלקל מעשיו, אבל על-כל-פנים הוא מודה על האמת ומתביש בעצמו על זה, ומקבל על עצמו בזיונות ושפיכות-דמים בשביל שזוכה לתשובה, אזי באמת

שבת שלום

והג פסח

כשר ושמה

"אין צדקה נחשבת כמו צדקת הדפוס"
 [רבי נתן]
 בכל סניפי הדואר,
 חשבון מס' 7-2255-89

לאחינו כל בית ישראל
הוצאת חומשים עם פירוש
הלקוטי הלכות

במחיר הקרן
125 ₪ לסט (5 כרכים)

פרטים והזמנה: **054-8429006 (מאיר)**